

Το σημείο του Σταυρού στην καθημερινή μας ζωή

/ [Ορθόδοξες Προβολές](#)

Δὲν εἶναι χωρὶς ἐξήγηση τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Εκκλησία μας καὶ οἱ χριστιανοὶ περιβάλλουμε τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ μὲ τὴ μέγιστη τιμὴ καὶ εὐλάβεια· κάνουμε δὲ χρῆση του, τόσο συχνὰ κατὰ τὶς διάφορες Ἀκολουθίες, ὅπως καὶ στὴν καθημερινή μας ζωή. Ἀναφέρουμε τὸ Ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τῆς Παναγίας, τῶν Ἀγίων καὶ σχηματίζουμε τὸ σημεῖο τοῦ τιμίου Σταυροῦ.

Ἀρχίζουμε ἢ τελειώνουμε τὴν ἡμέρα μας μ' αὐτό. Πρὶν καὶ μετὰ τὸ φαγητό μας, στὴν ἔναρξη καὶ λήξη τῆς ἐργασίας μας, καθὼς περνᾶμε ἔξω ἀπὸ ἱερὸ ναό. Καὶ παντοῦ ἀντικρύζουμε τὸ ζωοποιὸ σχῆμα του: Στοὺς τρούλους τῶν ἐκκλησιῶν, στὰ κοιμητήρια, σὲ εἰκονοστάσια κατὰ μῆκος τῶν δρόμων, ἀτὸ λαιμὸ ἄντρων, γυναικῶν καὶ παιδιῶν, στὰ κρεβάτια ὑγιῶν καὶ ἀσθενῶν, στὶς ἐπιγραφές τῶν νοσοκομείων, στὶς προσόψεις τῶν φαρμακείων, σὲ κορυφές λόφων...

Ὑπάρχουν βέβαια καὶ «χριστιανοὶ» ποὺ μὲ τὴ ζωὴ καὶ τὴ συμπεριφορὰ τους δείχνουν ἀσέβεια πρὸς τὸν ζωοποιὸ Σταυρό. Εἴτε μὲ τὸν τρόπο ποὺ κάνουν τὸ σημεῖο τοῦ ἀνευλαβῶς, χωρὶς νὰ τὸν σχηματίζουν κανονικὰ (ἐνωμένα τὰ τρία

πρῶτα δάχτυλα, ἀκουμπισμένα τὰ ἄλλα δύο στὴν παλάμη, καί. κινώντας ἔτσι. Τὸ δεξιὸ χέρι ἀπὸ τὸ μέτωπο στὴν κοιλιά καὶ μετὰ στὸν δεξιὸ καὶ ἀριστερὸ ὦμο), εἴτε μὲ τὸ νὰ ντρέπονται νὰ κάνουν τὸν σταυρὸ τους δημόσια, εἴτε -χειρότερα- μὲ τὸ νὰ βλασφημοῦν τὸν πανάγιο Σταυρό!

Ὡς πρὸς τοὺς βαθύτερους συμβολισμοὺς γιὰ τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ ποὺ κάνουμε οἱ χριστιανοί, ἃς ἀκούσουμε τί ἀκριβῶς ἔλεγε, μὲ ἀπλὸ ἄλλα ἰδιαίτερα βαθύ θεολογικὸ τρόπο, ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, ὁ διδάχος τοῦ Γένους·στὴν Ε΄ διδαχὴ του: «Ἀκούσατε, χριστιανοί μου, πῶς πρέπει νὰ γίνεται ὁ σταυρὸς καὶ τί σημαίνει. Μᾶς λέγει τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον πὼς ἡ Ἁγία Τριάς, ὁ Θεός, δοξάζεται εἰς τὸν οὐρανὸν περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους. Τί πρέπει νὰ κάμῃς καὶ ἐσύ; Σμίγεις τὰ τρία σου δάκτυλα μὲ τὸ δεξιόν σου χέρι καὶ μὴ μπορώντας νὰ ἀνεβῇς εἰς τὸν οὐρανὸν νὰ προσκυνήσῃς, βάνεις τὸ χέρι σου εἰς τὸ κεφάλι σου, διατὶ τὸ κεφάλι σου εἶναι στρογγυλὸ καὶ φανερώνει τὸν οὐρανὸν καὶ λέγεις μὲ τὸ στόμα: Καθὼς ἐσεῖς οἱ ἄγγελοι δοξάζετε τὴν Ἁγίαν Τριάδα εἰς τὸν οὐρανόν, ἔτσι καὶ ἐγώ, ὡς δοῦλος ἀνάξιος, δοξάζω καὶ προσκυνῶ τὴν Ἁγία Τριάδα. Καὶ καθὼς αὐτὰ τὰ δάκτυλα, εἶναι τρία εἶναι ξεχωριστά, εἶναι καὶ μαζὶ ἔτσι καὶ ἡ Ἁγία Τριάς, ὁ Θεός, τρία πρόσωπα, καὶ ἓνας μόνος Θεός, Κατεβάζεις τὸ χέρι σου ἀπὸ τὸ κεφάλι καὶ τὸ βάνεις εἰς τὴν κοιλίαν σου καὶ λέγεις: Σὲ προσκυνῶ καὶ σὲ λατρεύω, Κύριέ μου, ὅτι κατεδέχθης καὶ ἐσαρκώθης εἰς τὴν κοιλίαν τῆς Θεοτόκου διὰ τὰς ἁμαρτίας μας. Τὸ βάζεις πάλιν εἰς τὸν δεξιόν σου ὦμον καὶ λέγεις: Σὲ παρακαλῶ, Θεέ μου, νὰ μὲ συγχωρήσῃς καὶ νὰ μὲ βάλῃς εἰς τὰ δεξιὰ σου μὲ τοὺς δικαίους. Βάνοντάς το πάλιν εἰς τὸν ἀριστερὸν ὦμον, λέγεις: Σὲ παρακαλῶ, Κύριέ μου, μὴ μὲ βάλῃς εἰς τὰ ἀριστερὰ μὲ τοὺς ἁμαρτωλούς.» Ἐπειτα, κύπτοντας κάτω εἰς τὴν γῆν: Σὲ δοξάζω, Θεέ μου, σὲ προσκυνῶ καὶ σὲ λατρεύω, ὅτι, καθὼς ἐβάλθηκες εἰς τὸν τάφον, ἔτσι θὰ βαλθῶ καὶ ἐγώ. Καὶ ὅταν σηκώνεσαι ὀρθός, φανερώνεις τὴν Ἀνάστασιν καὶ λέγεις: Σὲ δοξάζω, Κύριέ μου, σὲ προσκυνῶ καὶ σὲ λατρεύω, πὼς ἀναστήθηκες ἀπὸ τοὺς νεκρούς, διὰ νὰ μᾶς χαρίσῃς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. Αὐτὸ σημαίνει ὁ πανάγιος σταυρός». Σύμφωνα μὲ ἄλλη ἐρμηνεία, τὰ μὲν τρία ἐνωμένα δάκτυλα συμβολίζουν τὸν ἓνα Θεὸ μὲ τὶς τρεῖς ὑποστάσεις ποὺ εἶναι τρία πρόσωπα ὁμοούσια καὶ ἐνωμένα, «ἁχωρίστως» καὶ «ἀδιαιρέτως», τὰ δὲ ἄλλα δύο συμβολίζουν τὶς δύο φύσεις (θεία καὶ ἀνθρώπινη), τὶς δύο θελήσεις καὶ ἐνέργειες τοῦ Κυρίου μας. Σχηματίζοντας ἔτσι τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ καὶ ἀκουμπώντας τὸ χέρι μας στὸ μέτωπο (τὸ διανοητικὸ μας κέντρο), τὴν κοιλιά (κέντρο τῶν ἐπιθυμιῶν) καὶ τοὺς δύο ὦμους (μέσον τῶν σωματικῶν δραστηριοτήτων μας), ὁμολογοῦμε ὅτι οἱ σκέψεις, οἱ ἐπιθυμίαι καὶ οἱ πράξεις μας ἀνήκουν στὸν Θεὸ καὶ θέλουμε νὰ βρισκονται κάτω ἀπὸ τὴν εὐλογία του.

Ὁ σταυρός, λέει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, «ἀνεῖλε τὴν ἁμαρτίαν, καθάρσιον τῆς οἰκουμένης ἐγένετο, καταλλαγὴ χρονίας ἔχθρας, ἀνέωξε τοῦ οὐρανοῦ τὰς πύλας,

τοὺς μισουμένους φίλους ἐποίησεν, εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπανήγαγεν, ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου ἐκάθισε τὴν ἡμετέραν φύσιν, μυρία ἕτερα παρέσχεν ἡμῖν ἀγαθὰ» (Migne E.Π. 48, 867).

Ἔτσι ἐξηγεῖται γιατί ἡ πεποίθησι τῶν χριστιανῶν θεωρεῖ τὸν τίμιον Σταυρὸ «θέλημα τοῦ Πατρός, δόξα τοῦ Μονογενοῦς, ἀγαλλίαμα τοῦ Πνεύματος, κόσμημα τῶν ἀγγέλων, ἀσφάλεια τῆς Ἐκκλησίας, καύχημα τοῦ Παύλου, τεῖχος τῶν ἁγίων, ὡς ὅλης τῆς οἰκουμένης» (Ἱερὸς Χρυσόστομος, E.Π. 49, 396).

Παρόλο ὅτι στὴν ἐποχὴ μας φαίνεται πὼς «ἡ τοῦ κόσμου σοφία τὰ πρωτεῖα φέρεται, παρωσαμένη τὸ καύχημα τοῦ σταυροῦ» (Μέγας Βασίλειος, Migne E.Π. 32, 473), ἐντούτοις θὰ συμφωνήσουμε ἀπόλυτα μὲ τὴ διαπίστωση ἔγκυρου θεολόγου (τοῦ Βασιλείου Μουστάκη, †) ποὺ ἔγραψε:

«Ἀπὸ ὅλους τοὺς θησαυροὺς ποὺ ἀνωρύχθηκαν ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς ἢ θὰ ἀνορυχθοῦν στὸ μέλλον, δὲν ὑπάρχει ἀσφαλῶς πιὸ πολυτίμος ἀπὸ τὸν Σταυρὸ τοῦ Κυρίου, ποὺ ἡ ἁγία αὐτοκράτειρα Ἑλένη ἀνέσυρε στὸ ψῶς τοῦ ἡλίου. Ὁ Σταυρὸς εἶναι τὸ καύχημα τῆς χριστιανοσύνης. Τὸ πανάκριβο κόσμημα ποὺ ἔλαβε σὰν δῶρο καὶ σὰν ἀπόδειξη τῆς ἀγάπης τοῦ ἀπὸ τὸν θεῖο Νυμφίου τῆς ἡ Ἐκκλησία... Αὐτὸ τὸ σύμβολο τῆς ἀτιμώσεως καὶ τῆς καταδίκης, ποὺ προκαλοῦσε φρίκη στοὺς ἀρχαίους λαοὺς, ἀπέβη, μὲ τὸν θάνατο τοῦ Σωτῆρος πάνω του, ἡ πηγὴ τῆς χαρᾶς, τῆς δυνάμεως καὶ τῆς δόξης. Ἐγίνε τὸ κλειδί, μὲ τὸ ὁποῖο ὁ ἐξωσμένος Ἀδὰμ ξανάνοιξε τὶς πύλες τῆς Ἑδέμ... Τὸ πανίσχυρο ὄπλο, μὲ τὸ ὁποῖο κατατροπώνονται οἱ δυνάμεις τοῦ κακοῦ. Ἡ καθέδρα, ἀπ’ ὅπου διδάχθηκε στὶς ψυχὲς ἡ μοναδικὴ ἀλήθεια. Τὸ κατάρτι, πάνω στὸ ὁποῖο ἰσαρίσθηκε σὰν πανὶ ἡ περγαμηνὴ τοῦ Εὐαγγελίου, γιὰ νὰ γίνῃ κατορθωτὸς ὁ πλοῦς τῆς ἀνθρωπότητος πρὸς τὸ λιμάνι τῆς ἁνῶ ζωῆς... Ὁ Σταυρὸς, ἡ ὠραιότης τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως τὸν ἀποκαλεῖ ἓνα τροπάριο, ὅς γίνῃ ἡ ὁμορφιὰ τῆς ζωῆς τοῦ καθενός μας. Αὐτὸς πράγματι εἶναι ἡ ὕλη, ποὺ πάνω τῆς συνέθεσε ἡ θεία ἀγάπη τὸ ἀριστούργημα τῆς ἀπολυτρώσεως. Χωρὶς αὐτὸν εἶναι ἀδύνατο νὰ τὸ κάνει δικό του ὁ καθένας» (Θ.Η.Ε. 11, 439).

Γι’ αὐτὸ κι ἐμεῖς ψάλλουμε: «Τὸν Σταυρόν σου προσκυνοῦμεν, Δέσποτα, καὶ τὴν ἁγίαν σου Ἀνάστασιν δοξάζομεν».